

de 2de besloot de *Eam*-leiding op 3 december een grote demonstratie te houden in Athene en voor de 4de een algemene staking af te kondigen. De demonstratie werd, nadat hij er eerst verlof toe had gegeven, door Papandreoe verboden – zij ging desondanks door. Enkele demonstranten waren gewapend maar toen het op het plein voor het parlamentsgebouw tot een schietpartij kwam, schoot de politie als eerste; zij leed geen verliezen, onder de demonstranten vielen bijna dertig doden. Vervolgens breidden de gevechten in Athene waar gewapende *Elas*-formaties binnentrokken, zich langzaam uit – Churchill gaf op 5 december generaal Scobie opdracht, in de Griekse hoofdstad rechtstreeks alle gezag uit te oefenen, als ware hij in een bezet gebied. De generaal poogde dat, maar had er niet voldoende troepen voor. Er werden haastig Britse versterkingen naar Griekenland overgebracht, goeddeels in Amerikaanse schepen die de Britse vlag voerden (Roosevelt was verre van enthousiast over het Britse ingrijpen) en om de onrust te bezweren vlogen Churchill en Eden daags voor Kerstmis naar Athene. Het enige dat zij er bereikten was dat de Grieks-orthodoxe aartsbisschop van Athene, Damaskinos, zich bereid verklaarde als regent op te treden (onder sterke druk van Churchill legde koning George zich enkele dagen later bij dat regentschap neer), maar dat betekende niet dat *Eam* en *Elas* de strijd opgaven.

Begin '45 was, met uitzondering van een deel van Athene en van de belangrijkste Griekse havenplaatsen (alsmede van Rhodos en Kreta die nog steeds door de *Wehrmacht* waren bezet), heel Griekenland in handen van *Eam* en *Elas* – de *Elas* had bovendien de in het westen van Griekenland geconcentreerde troepen van de *Edes* beslissend verslagen (deze waren door de Britten naar Korfoe geëvacueerd). Het kabinet-Papandreoe trad af – generaal Plastiras, de leider van de *Edes*, die enige tijd tevoren uit Frankrijk was teruggekeerd, vormde een nieuwe regering. Zij was het die nadat in de eerste weken van januari was gebleken dat de *Elas*-eenheden met hun lichte wapens niet waren opgewassen tegen de Engelse met hun zware, begin februari een accoord met de opstandelingen sloot: die zouden hun wapens inleveren (in feite hielden zij er een groot deel van achter), vervolgens zou een grondige zuivering plaatsvinden van het overheidsapparaat (daaruit hadden velen met de Duitse bezetter gecollaboreerd) en tenslotte zouden er algemene verkiezingen worden gehouden alsmede een volksstemming over de vraag of Griekenland een monarchie zou blijven dan wel een republiek zou worden.

Dit alles betekende dat de poging van de Griekse communistische partij om via *Eam* en *Elas* de macht vast in handen te krijgen, voorshands was mislukt; zij had een zware nederlaag geleden.